

Streszczenie

Rozprawa doktorska podejmuje temat wzmacniania wschodniej flanki NATO jako elementu bezpieczeństwa Polski w latach 2014-2024. Wybór tematu dysertacji jest podyktowany dynamicznie zmieniającą się sytuacją polityczno-militarną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, dotyczącą w bezpośredni sposób także Polski. Zakres czasowy pracy doktorskiej jest bezpośrednio związany z wydarzeniami polityczno-militarnymi, które wpłynęły na zmiany w środowisku bezpieczeństwa regionu Europy Wschodniej. Jest to rosyjska agresja militarna na tereny Ukrainy, która rozpoczęła się 20 lutego 2014 r. To wydarzenie było kluczowe z co najmniej kilku powodów. Najważniejszym z nich jest obecnie postrzeganie polityki i działania Rosji jako realnego zagrożenia dla bezpieczeństwa zarówno Polski, jak i pozostałych krajów wschodniej flanki.

Głównym celem pracy uczyniono wskazanie miejsca i roli procesu wzmacniania wschodniej flanki NATO w polityce bezpieczeństwa Polski w latach 2014-2024. Aby zrealizować niniejszy cel główny, przyjęto kilka celów szczegółowych. Dysertacja opiera się na głównej hipotezie badawczej zakładającej, że wzmacnianie wschodniej flanki NATO (poprzez rozbudowę zdolności obronnych i odstrasżających oraz zintensyfikowaną współpracę polityczno-militarną państw regionu) było jednym z najważniejszych elementów w polityce bezpieczeństwa Polski w latach 2014-2024. W jej potwierdzeniu lub falsyfikacji pomocne były hipotezy szczegółowe.

Struktura rozprawy doktorskiej obejmuje wstęp, pięć rozdziałów oraz zakończenie. We wstępie przedstawiono metodologię badań, co za tym idzie wskazano na przedmiot i zakres badań, cele (główny i szczegółowe), problemy badawcze, a także hipotezy (główną i szczegółowe). W odniesieniu do tego określono przyjęte metody i narzędzia badawcze. W dalszej części wstępu uzasadniono również wybór tematu dysertacji oraz wskazano na rolę niniejszej pracy badawczej dla dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. W rozdziale pierwszym przedstawiono najważniejsze aspekty akcesji Polski do NATO, poczynwszy od nakreślenia sytuacji politycznej w Polsce po 1989 roku, przez opisanie procesu dołączenia Polski do struktur Sojuszu, skończywszy na omówieniu kształtu polityki bezpieczeństwa Polski tuż przed wstąpieniem do NATO. Wskazano także na główne kierunki polityki bezpieczeństwa Polski oraz założenia najważniejszych dokumentów strategicznych z zakresu bezpieczeństwa państwa po wstąpieniu Polski do NATO. W rozdziale drugim scharakteryzowano państwa przypisywane do regionu wschodniej flanki NATO. Analizie porównawczej poddano dane, takie jak wielkość terytorium, demografia, ogólne wskaźniki gospodarcze oraz potencjał militarny i pozamilitarny

wpływający na bezpieczeństwo tych państw. Dodatkowo określono odbiór rosyjskiego zagrożenia przez poszczególne państwa zarówno w kontekście przyjmowanych dokumentów strategicznych, jak i percepcji społecznej. W kolejnym rozdziale, przeanalizowano wszelkie działania polityczno-militarne, mające wzmacniać wschodnią flankę NATO w latach 2014–2024. Pod uwagę wzięto zarówno działania samego Sojuszu Północnoatlantyckiego względem wschodniej flanki (podstawowe dokumenty strategiczne oraz decyzje poszczególnych szczytów), jak i udział polskiej dyplomacji w formowaniu różnego rodzaju kompromisów sojuszniczych. W ostatniej części rozdziału opisano udział Polski w różnych formatach politycznych na rzecz bezpieczeństwa regionalnego, co również jest sposobem wzmacniania wschodniej flanki NATO poprzez budowę stosunków politycznych. Dokonano również przeglądu najważniejszych ćwiczeń oraz szkoleń NATO, ze szczególnym uwzględnieniem tych odbywających się na terytoriach krajów wschodniej flanki. W rozdziale czwartym skupiono się na wymiarze militarnym wzmacniania wschodniej flanki NATO poprzez rozbudowę ilościową i jakościową Sił Zbrojnych RP. W związku z tym kwestią, która została przedstawiona, jest modernizacja techniczna uzbrojenia Sił Zbrojnych RP, w szczególności w aspekcie dostosowywania jej do standardów sojuszniczych. Omówiono również kwestię rozbudowy Sił Zbrojnych RP poprzez zwiększenie ich liczebności oraz zwiększenie nakładów finansowych związanych z obroną narodową. Ostatni rozdział pracy doktorskiej dotyczy budowy systemu odporności państwa rozumianego jako wzmacnianie państwa i wschodniej flanki NATO w wymiarze społeczno-gospodarczym. Każdy z rozdziałów kończy się wnioskowaniem. W dalszej części dysertacji zawarto bibliografię, spisy tabel i rycin.

W rozprawie doktorskiej wyróżnia się część teoretyczną, analityczną oraz empiryczną. Zastosowane metody badawcze to analiza literatury oraz dokumentów strategicznych, obserwacja bieżącej sytuacji polityczno-militarnej, analiza porównawcza oraz przeprowadzenie wywiadów eksperckich z przedstawicielami dyplomacji, wojska oraz badaczami z zakresu omawianej problematyki. Analiza literatury oraz dokumentów strategicznych wykorzystywana była w większym lub mniejszym stopniu we wszystkich rozdziałach niniejszej rozprawy doktorskiej. Metoda porównawcza w dużej mierze została wykorzystana w rozdziale drugim. Zastosowane metody empiryczne – metoda obserwacji i metoda wywiadu eksperckiego – są metodami charakterystycznymi dla badań naukowych prowadzonych w naukach społecznych. Metoda obserwacji rozumiana jako czynności badawcze polegające na gromadzeniu danych drogą spostrzeżeń, ma na celu falsyfikowanie bądź weryfikowanie danej hipotezy. Z kolei metoda wywiadu eksperckiego, to jakościowa

metoda gromadzenia danych, której głównym celem jest zebranie informacji na temat konkretnego problemu lub obszaru działania. W ramach procesu badawczego, od kwietnia 2023 do sierpnia 2024 roku, przeprowadzono badania empiryczne w postaci pogłębionych wywiadów eksperckich w polskich i międzynarodowych instytucjach i placówkach związanych z bezpieczeństwem .